С Т А Н О В И Щ Е

от чл.-кор. дн Георги Цветков Георгиев, Институт за гората – БАН по материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в Софийски университет „Св. Кл. Охридски” по професионално направление 4.3. Биологически науки, Научна специалност „Зоология на безгръбначните животни – Ентомология, Биостатистика“

В конкурса за професор, обявен в Държавен вестник бр. ДВ, бр. 29 от 24.03.2026 год. и в интернет страницата на Софийския университет (СУ) „Св. Климент Охридски”, за нуждите на Катедра „Зоология и антропология“ към Биологическия факултет, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Румяна Димитрова Костова-Бекчиева.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Румяна Костова-Бекчиева е родена на 06.08.1976 г. През периода 1995–2000 г. се обучава в Биологически факултет (БФ) на Софийски университет (СУ) „Св. Климент Охридски” по специалност „Биология“ и се дипломира с отличие като специалист по „Зоология на безгръбначните животни – Ентомология“. От 2001 г. се обучава по Докторската програма “Ентомология” в СУ „Св. Кл. Охридски”, където през 2004 г. получава образователната и научна степен “Доктор” за защита на дисертационен труд на тема „Фаунистични и екологични проучвания на съобщества на бръмбари бегачи (Coleoptera: Carabidae) в агроценози около София“.

През 2004 г. започва работа като биолог в Институт по зоология при Българска академия на науките. През 2005 г. е избрана за старши асистент, а през 2010 г. – за главен асистент в БФ на СУ „Св. Кл. Охридски”, където в настоящия момент се занимава с преподавателска дейност, ръководство на бакалавърски и магистърски дипломни работи, научни изследвания и ръководство и участие в научни проекти.

Гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева провежда допълнително краткосрочно обучение по “Moodle – Level 1” (Свободен факултет на СУ, 2008 г.), “e-learning системи” (Университет в Намюр, Белгия, 2010 г.), “Молекулярна таксономия, филогения и екология” и “Advanced methods in faunal diversity estimating – ecological approaches (GIS)” (Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, 2010 г.), On-line курс “The Data Scientist’s Toolbox” и On-line курс “Exploratory Data Analysis” (Johns Hopkins University, 2020 г.).

Член е на редакционната колегия на Biodiversity Journal (от 2014 г.) и асоцииран сътрудник на Националния природонаучен музей при Българска академия на науките.

2. Съответствие на документите на кандидата с изискванията на нормативната уредба

Процедурата по разкриването на конкурса и документите на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева изцяло отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски”.

Кандидатът се явява в конкурса със следните показатели:

Група показатели	Съдържание на показателя	Точки на кандидата
А	Показател 1: Дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“	**50**
Б	Показател 2: Дисертационен труд за присъждане на НС „доктор на науките“	-

В	Показател 4: Хабилитационен труд - научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), в т.ч.:	**110**
	• Публикации в издания с IF и SJR, Q2 – 5 бр.	100
	• Публикации в издания с SJR, Q3 – 1 бр.	10
Г	Показател 7: Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), извън хабилитационния труд, в т.ч.	**258**
	• Публикации в издания с IF и SJR, Q1 – 2 бр.	50
	• Публикации в издания с IF и SJR, Q2 – 3 бр.	60
	• Публикации в издания с IF и SJR, Q3 – 2 бр.	30
	• Публикации в издания с SJR, Q3 – 4 бр.	40
	• Публикации в издания с IF и SJR, Q4 – 4 бр.	48
	Показател 8: Публикувана глава от книга или колективна монография	15
	• Глава от колективна монография – 2 бр.	30
Д	Показател 11: Цитирания в научни издания, монографии, колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus) – 35 бр.	**70**
	ОБЩО (А + Б + В + Г + Д)	**488**

След редукция на едно цитиране, наукометричните показатели на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева (488 т.) надхвърлят изискуемия минимум за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в СУ „Св. Кл. Охридски” (410 т.).

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Преподавателската дейност на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева протича в Катедра „Зоология и антропология“ на СУ „Св. Кл. Охридски”.

Води лекции, упражнения и учебно-изследователски практики по следните учебни дисциплини:

- Биостатистика (специалност Екология и Биомениджмънт и устойчиво развитие), Biostatistics (Еразъм) (лекции) – за бакалавърска степен;
- Зоология на безгръбначните животни (всички специалности) и Биостатистика (специалност Биология) (упражнения) – за бакалавърска степен;
- Биологичен контрол на вредни насекоми (специалност Ентомология и Паразитология) (лекции и упражнения) – за магистърска степен;
- Морфология, анатомия и систематика на насекомите (специалност Ентомология) – за магистърска степен;
- Голям практикум по ентомология – Coleoptera (специалност Ентомология) – за магистърска степен.

За периода 2011-2025 г. гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева е научен ръководител на двама дипломанти в магистърската степен и на един дипломант в бакалавърската степен.

4. Основни направления в изследователската работа на кандидата и най-важните научни и научно-приложни приноси

Научноизследователската дейност на гл. ас. Румяна Костова-Бекчиева е в областта на ентомологията и е насочена главно към таксономията, филогенията, фаунистиката и екологията на бръмбари бегачи (Coleoptera: Carabidae), представители на подсемейство Pselaphinae (Coleoptera: Staphylinidae) и редки и защитени видове бръмбари. В по-малка степен е засегнат статистически анализ и визуализация на данни от проучвания върху други групи насекоми и бозайници. В резултат на тях са направени значими таксономични, фаунистични и екологични приноси, с фундаментален и научно-приложен характер.

ТАКСОНОМИЧНИ И ФИЛОГЕНЕТИЧНИ ПРИНОСИ. Описани са нови видове за науката: *Trechus strandzhensis* (Coleoptera: Carabidae) [Публикация В4]; *Bythinus tridentus* [Г6]; за първи път е

направено описание на мъжки екземпляр на *T. bohemorum* [В1]. Възстановен е статусът на *T. cardioderus balcanicus* и е променен статусът на *T. cardioderus* в *T. cardioderus irenis* [Публикация В4]. Проучена е морфологията на едеагусите на видове от групата *Trechus 'subnotatus'* и е констатирана необходимост от преразглеждане на статуса на таксони, които биха могли да се разглеждат като отделни видове или единен полиморфен таксон [В1]. При анализ на митохондриалния маркер цитохром С оксидаза субединица I (COI) са идентифицирани три от познатите митохондриални линии на *Morimus asper funereus* (Coleoptera: Cerambycidae) – Lb/HgA, L2 и L3 и нова, уникална генетична линия (Str) в Странджа [В2]. Реконструирани са два вероятни маршрута на разпространение на линия L2 на Балканите и са получени данни в подкрепа на хипотезата за полиморфизма на вида и подвидовия статус на известните таксони от род *Morimus*.

ФАУНИСТИЧНИ ПРИНОСИ. В резултат на критичен таксономичен анализ на групата *Trechus 'subnotatus'* е установено, че *T. cardioderus goleshnicensis* следва да се изключи от фауната на България, *T. cardioderus cardioderus* се явява нов вид за фауната на Хърватия, Словения и Босна и Херцеговина, а *T. cardioderus athonis* – нов за фауната на Черна гора и Босна и Херцеговина [В4, В1]. В Странджа са установени 328 вида и подвида бръмбари бегачи, от които 77 са нови за българската част, а 110 – нови за турската част на планината. Един вид (*Pterostichus crassiusculus*) се явява нов за фауната на България, а три вида (*Myas chalybaeus, Oxypselaphus obscurus, Pterostichus melas*) – нови за фауната на Турция [В6]. Установено високо ниво на ендемизъм в карабидните съобщества в гори от *Pinus peuce* и *P. heldreichii* в Рила, Пирин и Витоша, което доказва консервационната стойност на реликтните мурови екосистеми [В5]. Разширени са познанията върху пещерната фауна в района на с. Гинци и с. Комщица с установяване на 6 нови вида бръмбари бегачи [Г16]. За първи път след повече от 100 години е потвърдено находището в околностите на Вършец на редкия и защитен бръмбар бегач *Carabus variolosus* [Г10]. Повече от 100 години след единственото съобщение на сапроксилния защитен вид *Rhysodes sulcatus* от Вършец, присъствието на вида в България е потвърдено с две нови находища в стари гори в Беласица и Стара планина [Г13].

Получени са нови данни за разпространението на пселафините в Северна България и са съобщени три нови вида за фауната на България (*Trimium lichtneckerti, Bryaxis femoratus, Bythinus tridentus*) [Г7]. *Plectophloeus fischeri* е установен за първи път в Стара планина, а *Dicentrius biroi* – в Рила [Г9]. Съобщени са нови видове за пселафинната фауна в Рила и Пирин [Г11]. В Западна Турция са установени 16 вида пселафини и за първи път са публикувани снимки на хабитус на *Namunia myrmecophila* и *Tremissus inexspectatus* [Г15].

Представени са нови данни за разпространението на редки, застрашени и защитени видове бръмбари в България от семейство Carabidae, Rhysodidae, Cucujidae, Erotylidae, Tenebrionidae, Prostomidae, Euchiridae и Lucanidae [Г14]. Обобщени са всички налични данни за находища на редкия и защитен сапроксилен вид *Osmoderma barnabita* в България, който за първи път е установен в 6 защитени зони от мрежата „Натура 2000" [Г8]. Създадена е база данни с георeферирани локации на защитените сапроксилни бръмбари *Lucanus cervus* (1807 регистрации), *Morimus asper* s.l. (1148) и *Rosalia alpina* (389) [В3, Г1].

Паразитният бръмбар по бобри *Platypsyllus castoris* (Coleoptera: Leiodidae) е съобщен за първи път за България и Балканите [Г2].

Картирано и анализирано е разпространението на генетични линии на мравки от род *Messor* (Hymenoptera: Formicidae) на Балканите [Г4].

ЕКОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ. Разгледана е ролята на сапроксилните бръмбари в протичането на естествените процеси в старите гори и необходимите мерки за тяхното опазване [Г17]. Оценени и картирани са потенциалните местообитания на *M. asper* s.l. в България [В3]. Анализирани са данните за находищата и фенологията на *M. asper s.l., Rosalia alpina, Lucanus cervus* и *Osmoderma barnabita* за изясняване на предпочитаните местообитания и оценка на приноса на гражданската наука за проучването на видовете в България [В3, Г1, Г8].

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ. При три вида мравки от род *Messor* (*M. capitatus, M. bouvieri, M. ibericus*) за първи път са представени виброакустични данни, подкрепени от статистически анализ с непараметрични методи и сонограми, описани чрез дескриптивна статистика, с което са доказани различия в звуковите характеристики на работничките при трите вида, и на популационно ниво при *M. ibericus* [Г3].

Разработен и тестван е дизайн и методика за мониторинг на състоянието на сляпото куче (*Nannospalax leucodon*) [Г12] и нова методика за мониторинг и оценка на състоянието на пъстрия пор (*Vormela peregusna*) и степния пор (*Mustela eversmannii*) [Г7]. Изследвана е връзката между позицията на опашката и определен тип поведение на дивата свиня (*Sus scrofa*) от значение за мониторинга на двата пола в открити и горски местообитания [Г5].

Справката за приносите в научните трудове на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева е изготвена абсолютно коректно.

5. Характеристика на публикациите на кандидата

Гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева представя списък с 36 научни публикации, разпределени в следните категории:

- Глави от колективни монографии – 2 бр.;
- Статии в списания от базите данни на WoS с IF и Scopus с SJR индекс – 24 бр.;
- Статии в международни реферирани списания без IF и SJR индекс – 9 бр.
- Научно-популярни публикации – 1 бр.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Р. Костова-Бекчиева представя 23 научни труда – 6 публикации под формата на хабилитационен труд (Група В, Показател 4), 15 публикации извън хабилитационния труд (Група Г, Показател 7) и две глави от колективни монографии (Група Г, Показател 8).

Научната продукция на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева напълно отговаря на количествените изисквания на ЗРАСРБ и СУ „Св. Кл. Охридски". Преобладаващата част от научните трудове са публикувани в престижни научни списания с IF и SJR индекс (24 бр.): Acta Zoologica Bulgarica (6 публикации), Applied Animal Behaviour Science (1), Biodiversity Data Journal (4), Historia naturalis bulgarica (5), Journal of Hymenoptera Research (1), Nature Conservation (1), Zootaxa (3).

Тридесет и четири публикации (94,4%) са написани на английски език и само две (главите от книги) – на български език. Три от тях са самостоятелни (8,3%), в 14 кандидатката е първи автор (38,9%), в 6 – втори автор (16,7%), а в 13 – трети и следващ автор (36,1%).

Наукометричните показатели на публикационната дейност на гл. ас. д-р Р. Костова-Бекчиева надхвърлят 1,1 пъти изискуемия минимум за заемане на академичната длъжност „Доцент" в „Група В" (110 т., при изискуем минимум от 100 т.) и 1,3 пъти в „Група Г" (258 т., при изискуем минимум от 200 т.).

Научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Р. Костова-Бекчиева напълно съответства на обявения конкурс. Публикациите почти изцяло са свързани с изучаването на таксономията, фаунистиката и екологията на бръмбари (Coleoptera), а в останалите е извършен биостатистически анализ на други групи насекоми и бозайници.

6. Цитирания на научните трудове на кандидата

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева е представила списък на 54 цитирания на 20 нейни публикации. В конкурса за доцент представя 36 цитирания на 17 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (WoS и Scopus).

Цитиранията са направени в едни от най-престижните списания в областта на ентомологичната и биологична наука: Acta Biologica Sibirica (1 цитиране), Acta Oecologica (1), Animal (1), Applied Animal Behaviour Science (1), Arxius de Miscellania Zoologica (1), Asociacion

Espanola de Entomologia (1), Biodiversity and Conservation (1), Biodiversity Data Journal (1), Biologia (1), Biological Reviews (2), Bulgarian Journal of Agricultural Science (2), Conservation (3), Diversity (1), Folia Oecologica (1), Forests (1), IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (1), Journal of Forestry Research (1), Koninklijke Brill NV (1), Nature Conservation Research (2), Peer Community Journal (2), Royal Society Open Science (1), Redia (2), Rendiconti Lincei Scienze Fisiche e Naturali (1), Revista Mexicana de Biodiversidad (1), Science of the Total Environment (1), Spixiana (2), Zoologica scripta (1), Zoology and Ecology (1).

Едно от посочените цитирания (Д 26) не може да бъде прието. Списание Silva Balcanica е в базата данни на Scopus, но индексирането му е преустановено от 2018 г. Без него представените цитирания на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева се оценяват общо на 70 т., надхвърляйки 1,2 пъти възприетия минимум за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в СУ „Св. Кл. Охридски” (60 т.).

Цитиранията на трудовете на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева в реномирани научни списания са убедително доказателство за значимостта на научната проблематика и качеството на резултатите от научноизследователската ѝ работа.

7. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева има впечатляващо участие на международни и национални научни форуми. Член е на Организационния комитет на Vth International Congress of Taxonomy, Speciation and Euro-Mediterranean Biodiversity, Sofia, Bulgaria (2019). През периода 2006-2025 г. представя самостоятелно или в съавторство 14 секционни доклада и 15 постера, където популяризира най-значимите резултати от научно-изследователската си дейност.

През периода 2005-2025 г. участва като изпълнител в 28 международни и национални научни и образователни проекти, финансирани от различни институции: Европейска комисия (3 проекта), Фонд „Научни изследвания“ (5), Министерство на околната среда и водите (5), Министерство на образованието и науката (4), СУ „Св. Кл. Охридски” (2), Изпълнителна агенция по околна среда (2), Програма „Хоризонт Европа“ (2), Оперативна програма „Добро управление“ (1), Двустранно сътрудничество България – Република Северна Македония (1).

Богатият експертен опит е убедително доказателство за експертните качества на гл. ас. д-р Р. Костова-Бекчиева и потенциала ѝ за реализация на научни и научно-приложни проекти в областта на ентомологията и биологичното разнообразие.

8. Критични бележки

Нямам критични бележки към публикациите на гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева, които са напълно издържани в научно отношение. В справката за приносите липсва отделна характеристика на шестте публикации от хабилитационния труд, което не омаловажава тяхната научна стойност.

9. Лични впечатления

Гл. ас. д-р Румяна Костова-Бекчиева е компетентен учен и преподавател, която се ползва с голямо уважение в академичната и университетска общност. Изключително позитивна и коректна, тя е ценен партньор за научни разработки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кандидатката за заемане на академичната длъжност „Доцент“ гл. ас. д-р Румяна Димитрова Костова-Бекчиева се явява на конкурса с много качествена научна продукция, която значително надвишава изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото приложение. Приносите ѝ обогатяват и

разширяват ентомологична наука с нови знания, при което показател за високото качество на нейните научни достижения са цитиранията в най-реномираните научни списания.

Научните приноси, педагогическият опит и високият професионализъм на кандидата ми дават основание с пълна убеденост да препоръчам на Научното жури да избере гл. ас. д-р Румяна Димитрова Костова-Бекчиева за доцент по професионално направление 4.3. Биологически науки, Научна специалност „Зоология на безгръбначните животни – Ентомология, Биостатистика“.

03.07.2026 г.
София

Изготвил становището:
чл.-кор. дн Г. Георгиев